

SETMANARI ILUSTRAT, DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al deşarrollo de la vida teatral de Catalunya

PREU: 15 CENTIMS —♦— SURT LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

En Barcelona Ptas. 2 trimestre
Fora ciutat » 2 »
Los suscriptores del interior reben las obras del
: : : : : folletí encuadernadas : : : : :

DIRECTOR

D. Joan Brú Sanelement

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de las Cabras, 13, 2^a (Buzó á la escala)

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent 15 cénts.
Donant avis se passa á domicili sense
: : : : : augment de preu : : : : :

Crónica

Historia de un Homenatge

III Y ÚLTIM

Mentres aixó passava per una part, l' Aladern habia remés al director de *Lo Teatro Regional* el seu preciós follet *Verdaguer reivindicat*, qu' ell no podia publicar per especials motius, lo qual va sortir á la llum de folletí encuadernable.

També per aquell temps els joves Busquets y Viola, individus de la Junta, units ab altres companys, varen fundar el quizenari *L' Atlántida*, quins originals tenian que ser cotejats pel *Pare Verdaguer* (segons deya son primer número), y qual producte 's destinava á afavorir-lo.

Els treballs de preparació anavan endevant, y com en tot, en el mon es precís sembrar molt pera cullir poch, 's recullian adhesions, no tantas com era d' esperar, pro prous pera interessar vivament al poble de Catalunya.

Un cop la Junta 's va veurer ben escudada ab noms de significació, va sortir al carrer ab la súplica avants mentada y las firmas recullidas. L' horrible atentat del carrer dels Cambis, va sorprendrer á la Comissió, quan ho tenia tot preparat pera sortir á llum, retardant uns dias la seva surtida.

La Publicidad, á pesar de que se li pregava que no ho publiqués fins á un dia determinat, va anticiparse vintiquatre horas; no sé per qué.

Passavan de quatre cents els periódichs d' Espanya als que 's va remetre la súplica pera insertar y un ofici, 'l ditzós ofici tant debatut, pregantlos que s' interessessin pera l' éxit de una empresa tant filantrópica com honrosa; ¡mes, cosas de la premsa! 'ls diaris van publicar la súplica al poble, pro á Barcelona *ni un* va obrir suscripció, ni la mateixa *Publicidad* ni el *Diario del Comercio*, que volian passar per campeons del Pare Verdaguer. En cambi, els modestos setmanaris, guiats per lo general per un esperit menos mercantil, van anar responnent de molts indrets de Catalunya y d' algun altre punt, com de Galicia. La patria de las brumas y las romerias allargaba la ma á sa allunyada germana, la feynera Catalunya.

Durant aqueix temps l' autor de *L' Atlántida* freqüentava la casa del tresorer de la Comissió, acabant de confeccionar ell mateix el folleto *Verdaguer reivindicat*, y 'l president y 'l tresorer l' anavan enterant del camí que seguia l' homenatge punt per punt, ensenyantli las cartas de excusa, las de negativa, fins la de un cert bisbe, avans molt amich del poeta vigatá, el qual, com altres personatjes d' alta alcurnia, feya present á la Comissió no estar conforme ab el camí massa públich emprés per la Junta, que creyan perjudicial al Pare Verdaguer, opinió també de alguns catalanistas caracterisats quals firmas van anar á sollicitarse á son temps en vá.

Verdaguer no creya com aquells senyors, y aixó bastava y sobrava porque la Comissió cregués lo que creya el poeta.

Entre las firmas n' hi havia d' artistes, y com alguns de dits senyors fessin present sérlosi més fàcil donar una obra d' art que una quantitat crescuda, la Comissió va acordar obrir una Exposició artística als últims de la subscripció pera augmentar ab la venda dels objectes el capital. A més, la conducta dels periódichs deixava un tant al descobert á la Comissió no obrint llista de subscripció en sas columnas. Pera *subsanar* aqueixa deficiencia, la Comissió va obrir subscripció en deu establiments céntrichs, fent imprimir cartells á proposit; en aqueixos establiments s' admitian donatius dels que s' en donaba el corresponent rebut talonari, pro havent fet retirar d' un d' aqueixos establiments Mossen Jacinto un cartell, porque l' hi feya pena, la Comissió va creurer oportú no posar cap més centre de subscripció.

Y havem arribat ja al punt en que la Junta, dividida en fraccions, provehidas del corresponent talonari, va comensar á anar de porta en porta, tant bon punt á visitar sas relacions particulars com á personas que per sa posició ó per altres motius semblava havian de allargar la má generosament. Els individus de la Comissió, ab la ma al cor, anavan mendicant; l' nom del Home perqui demanavan els era el millor escut.

Mentres aixó feyan els meus companys mes caracterisats, jo junt ab el tresorer y algun altre, m' entretenia á fer una *hora diaria de oficina en el domicili del tresorer*, tant per anar fent la feyna com pera solventar qualsevulga dificultat que no pogués allargar-se fins á la Junta próxima. Per sort, aqueixa dificultat, que segons el Pare Verdaguer, havia de ser la *primera* de las *moltas* que ens habian de posar sos perseguidors, may va venir.

Lo treball de la Junta, com se veu, era pesat. Cada dia hi havia gestions á fer, pro la esperansa del éxit ens encoratjava cada vegada més, y sempre teniam una hora en que deixar las ocupacions que ens posavan el pa de cada dia á la boca, pera consagrarla al bé de Mossen Jacinto.

Negativas aquí, excusas allá, va anarse recullint algun diner, las llistas de subscripció dels periódichs anavan pujant, poch á poquet, es veritat, pro pujaban y de mica en mica s' ompla la pica.

Recordant la Comissió que la Diputació d' aquesta provincia y l' Ajuntament de la present ciutat, havian distingit honrosament al Pare Verdaguer, va dirigir-se en pes, per medi de un ofici, á queixas corporacions, sollicitant el seu valiosíssim apoyo; com se veu s' tocavan tots els resorts.

Jo estava satisfet, la veritat, si bé al principi

confiava de l' aussili de tothom, sobre tot dels diaris, vareig veurer després que s' habian d' anar á buscar tots els reconets. Estant els altres senyors, també en aqueix criteri, va acordarse dirigir-se á tots els casinos, centros y societats de Catalunya, pregántlosi que secundessin també la noble idea de la Comissió, y ja tenen vostés altras quatre centas circulars escampadas desde l' Pirineu al Ebro. Las societats anavan responnent, la majoria compromettentse á contribuir á la subscripció general, ja fent una vetllada ó una funció en honor de Verdaguer, ja obrint una petita subscripció entre ls socis.

He dit avans que l' autor de *L' Atlántida* freqüentava la casa del tresorer aportant material al folleto de l' Aladern, el qual s' acabava quan la Comissió comensava á tenir alguna quantitat. En una d' aqueixas visitas, el Pare Verdaguer va demanar uns seixanta duros (apenas hi eran encare) al tresorer, pera pagar no sé quin deute d' impremta, contret ab un impresor, crech el de *La Publicidad*.

Lo tresorer va ferli present que l' propòsit de la Comissió no era anarli entregant quantitats, pro que, ab tot, ho consultaria á la Comissió en la Junta próxima, porque ell sol no podia fer cap us de lo que era solsament depositari.

Desde aquell dia l' Pare Verdaguer deixá de visitar al tresorer de la Comissió del *Homenatge*.

Jo m' havia fet el propòsit de no anar á veurer al Pare Verdaguer fins que estés llesta y tançada la subscripció: aixís es que vareig parlarli durant tot aqueix temps dos vegadas *incidentalment* á casa del tresorer.

Mentres tant anavam nosaltres de casa en casa á demanar per la honra y la tranquilat d' un fill preclar de la patria, d' un capellá que ni ab l' aussili de la missa comptava, y anavam publicant en LO TEATRO REGIONAL (periódich que per sortir del local de la Comissió era l' més indicat), la llista detallada de lo que anavam recullint y de lo que s' recullia en els centres de subscripció, á quin objecte passava el tresorer setmanalment á liquidar.

Al donar compte l' tresorer á la Junta constituhida de la demanda del Pare Verdaguer, va acordarse no trencar el propòsit de no fer res fins al final; els acreedors debian esperar-se á veurer si n' sobran de la *pólisa vitalicia*, objecte primordial de la constitució de la Comissió per haber sigut *lo únich* aprovat en la reunió pública.

Lo secretari, que s' veya casi diariament ab el Pare Verdaguer, va dir que aqueix retirava la seva demanda per pagar els impresos, que millor li feya pels llibres que tenia á Vich, crech embargats.

Passaren uns pocs dias; altre individu de la Junta va demanar á la mateixa una cantitat pera solventar un altre compte de pis, pro com aqueix compte no era del home per qui es feya la suscripció, sino de la familia ab que vivia, que á la qüenta no estava acomodada, no cal dir que ni s' en va fer menció.

Y van tres deutes en pocs dias.

Entre els senyors de la Junta n' hi havia dos units á Mossen Jacinto per el llas de l' amistat, y aqueixos senyors 'l veyan com es natural ab assiduhitat, particularment l' un. y com es natural també, de tant en tant 's parlava ab ell del camí de la suscripció. Mossen Verdaguer tenia 's veu el propòsit de anar cobrant lo que s' anés fent, importantli poch el vitalici, cosa que no va dir pas el dia en que la Junta en pes l' hi aná á explicar los propòsits en son refugi de Vallcarca. He dit que dels dos senyors un freqüentava ab més assiduhitat la casa del poeta, y aqueix va esser 'l que en plena Junta va fer la demanda de tres cents duros en nom del Pare Verdaguer (cantitat que indirectament s' havia demanat alguna vegada), aqueixos tres cents duros habian de servir per no sé quin negoci de unas aguas que podian ser lucratives pel Pare Verdaguer, avalorantli uns terrenos que desitjava vendre. (Contavam allavors ab uns dos cents duros, dels quals cent cinquanta estavan ja al Banch de Barcelona.)

Francament, tres cents duros sense tenirlos, eran molts duros, y més encare no habent entrat may en nostre propòsit el distreure cap cantitat fins á saber el resultat.

Segons el ponent de la demanda, el Pare Verdaguer 's comprometia á concretar tots sos deutes en aqueix y á no demanar cap més anticipo. Pro 'ls tres cents duros no s' habian de entregar al poeta, sino al seu advocat, perque arreglés l' assumpto de las aguas. Encare que la Junta hagués tingut el propòsit de donarlos, ni podia ferho perque no els tenia, ni podia de cap manera entrar ab tractes ab l' advocat del Pare Verdaguer per un assumpto que fugia molt dels que la Junta volia solventar.

Eram nou reunits, cinch varem votar pera no trencar 'l propòsit del primer dia, els altres quatre, entre 'ls que hi figuravan el *secretari* y *vice-secretari*, redactors del periódich *L' Atlántida*, varen votar pera la entrega de la cantitat.

Llavors el ponent, proposá ell particularment passar un tant que podia ser de uns vint duros mensuals al Pare Verdaguer, destinats á favorir-lo.

Aquí hi havia una aclaració á fer. Si la familia ab qui vivia 'l Pare Verdaguer era realment acomodada y tenia la posició que aparentava, no

podia admetrer aqueix aussili que indirectament li anava de mans de la Comissió, y si no ho era, calia ajudar al Pare Verdaguer. Ferma la Junta ab el propòsit de no distreure un céntim, va acordar oferir al sacerdot el domicili y la taula de tots sos individuos, fins y á tant que tancada la suscripció 's veigés quin dels tres propòsits 's podia cumplir, si ferli un vitalici ó pagarli els deutes ó posar el total á sa disposició.

Aixecada la sessió vareig escriurer jo mateix un ofici en el que l' hi deya al Pare Verdaguer l' acort de la Comissió de no distreure un céntim. *Dit ofici al dia següent ja 'l tenia l' advocat de Verdaguer.*

Després d' aquella Junta, el senyor Busquets (secretari), se 'n va anar ab el llibre d' actas á Ripoll á passar l' estiu.

Desde aquell moment els demás individus van comensar á recullir noticias de que 's feya correr, no se sap per qui, que 's quedavan ab els quartos de la suscripció, y en mitj d' aqueixos remors poch falaguers, en veritat, van tenir lloch varias escenas culminants.

Un dels dos senyors, amich de cor del poeta, aná á veurel, pro habentlo rebut la dispesera va ferli gravíssims cárrechs contra ell y contra la Junta, cárrechs que tacavan la honra dels individus de la mateixa, y que eran una acusació de dilapidació absolutament falsa. Aqueix pobre senyor, aturrullat com es natural per un recibiment que de cap manera 's mereixia, va preguntar al Pare Verdaguer (qu' estava present), si ell també era de la opinió de la senyora: *Mossen Verdaguer va donar la callada per resposta.*

Poch després se va presentar un acreedor á casa del tresorer ab una carta del eximi escriptor en que li deya que ell no podia treurer un céntim de la Comissió y mirés si ell fora més *afortunat*. Altre acreedor va venir dihent que sabia que l' advocat del Pare havia dat á la Junta quatre cents duros per deutes.

Dels dos amichs que tenia Mossen Jacinto á la Comissió, l' un havia sigut donat de baixa y faltava donarhi á l' altre, 'l mateix que havia proposat en nom del poeta la entrega dels tres cents duros. Havent sapigut dit senyor que fora mal rebut, no sé per quins motius particulars, en casa del sacerdot vigatá, li va escriurer una carta, la qual fou resposta per Mossen Verdaguer d' una manera molt diferente dels text de las sevas obras.

Eran ja dos els individus de la Comissió enmestats ignocentment ab el Pare Verdaguer y obligats per lo tant á dimitir, y á més aqueix enviaba 'ls acreedors á la Comissió sabent que no 'n pagaria cap.

La gestió de la Junta estava entorpidida quan va venir *L'Atlántida*, periódich del que eran redactors els senyors Busquets y Viola, y *quins originals cotejava el Pare Verdaguer*, á fer el pes en la balansa del aburriment, sí, senyors, del aburriment ja, de la Comissió, publicant un sueltó en el que deya que feya entrega de lo recullit per ell al Pare Verdaguer, y que aquella era *la única cantitat que se l'hi havia entregat de la subscripció á son favor*.

Aixó era un insult groller á la Comissió, fet per qualsevol periódich; fet per *L'Atlántida*, ho era encare més.

La Comissió va resoldrer per unanimitat de assistents (eram vuyt) plegar, pera creurers completament desautorizada, pero anar avans á veurer al Pare Verdaguer qui havia cambiat de domicili sense ferho saber á la Comissió.

Tres varem esser de elegits pera tant penosa entrevista. El senyor Ximeno, el senyor Dalma-ses y jo. Altre individu tenia que venir, pro va arribar tart.

El Pare Verdaguer no estava sol, hi havia ab ell el senyor Moles, íntim amich seu y redactor del *Diario del Comercio*, que no havia obert sus-cripció.

Invitat per mí á quedarse, va ferho aixís y després de exposar jo ab pena, ho confesso, l'objecte de la nostra visita detalladament, el senyor Moles va contestar pel Pare Verdaguer parlant mal d'un individu de la Comissió, ausent, y á qui carregava la culpa de tot lo oco-rregut. Las acusacions del senyor Moles eran d'un carácter tan particular que en res absolu-tament interessavan á la Junta; á més el senyor Moles no era l' Pare Verdaguer.

Tot li varem dir, fins lo de *L'Atlántida*, que era en veritat lo que més ens cohia, pera lo que l' Pare Verdaguer hi representava.

Va fer cas omís de tot, dihent que apenas veyá aqueix periódich, y que la seva resolució era que pleguessim com més aviat millor, *si pot ser avuy no esperin demá*, y tan debó *'s pogués des-fer lo fet*. Varem ferli present el ridicul de la Comissió ab el públich, ab els donants, ab las personas de qui habiam lograt la firma. L' home va mantenirse inflexible: ni una paraula de agra-himent tingué per uns homes que, com nosaltres, ens habiam constituït desinteressada-ment en son verdader puntal.

Lo demás ja se sap, reunida de nou la Junta y essent vuit individus de once (perque els de *L'Atlántida* s' habian fos, y el senyor Apeles casi may surt de casa), van acordar per unanimitat, en perfecte us de son dret, retornar els di-ners als donants (sols 'ls recullits per ells), deixar en llibertat de fer l' us que volguessin de

lo recullit per ells á periódichs y societats, y di-soldrers, fent públich ademés el seu acort y pa-gar de sa butxaca els gastos que havia fet per impresos, pro sense dir els motius, porque cap favor habian de fer al poeta de Folgarolas.

Aquí acaba la historia malhaurada d' una obra construida en fí de bé. Jo la vareig comen-sar, jo la vareig donar á llum ple de fé y d'en-tussiasme; ara vol la meua negra estrella que l' amortalli als ulls de tothom, sense trovar la fossa del ublit ahont llensarla, condemnat á arrossegarla eternament sobre meu com un es-tigma.

He dit al principi que vull que caiga demunt del meu cap tot el pes de aqueix fracás, porque quedí salvada la honra y la dignitat de personas á qui aprecio; estich content y agra-hit de tota la Junta, y perdono de cor á aquells noys que desde *L'Atlántida*, periódich qu' es lo auxili imaginari del Pare Verdaguer, varen faltar al companyerisme y al respecte que debian als de-més senyors.

Com es pot veurer, la relació es nua, y crua, sense detalls, sense comentaris, es que l' he es-crita per forsa, corrent y plorant, ab el cor ple de pena, pro seré y apacible, tant sol's pera salvar l' honra.

El dimoni del escándol dormia; estich tranquil, no so pas jo qui l' ha despertat.

¡Pobre aucell de bosch, está engaviat incons-cientment y no coneix qui pot tornarli la lli-bertat!

A. LLIMONER.

II Ingrata II

Lema: Negrura

Avans, nena, quant te veyá
vestida ab llassos y flors
y seguint totes las modas
á tot drap sols per fer goig,
y fer perdre l' mon de vista
contemplant tos encontorns
al home més insensible,
faltat de seny y de cor;
¿sabs allavors que pensava
mirant sempre aquellas flors?
Que no cab tanta poesia
allá 'hont tot es negre y fosch.

Mes, avuy que per desgracia
ó millor dit, per tú sort,
n' has de portar vestit negre,
encar' que no rigurós;
avuy que sols ta mirada,
negra també com ton dol
pot fer glatir y commourer
á un pobret y enganyat cor...
avuy ¿sabs que penso, hermosa,
quant te veig á cada jorn?
que allá 'hont no hi ha poesia,
ni afecte, ni pur amor;
allá 'hont per tot regna prosa
veyentse tot negre y fosch...
es realitat véureho sempre
negre á dins... y á fora y tot.

J. BTA. ALEMANY BORRÁS.

CATALUNYA PINTORESCA

LLORET DE MAR. — Santuari de la Verge de las Alegrías

Teatro Catalá

¡A LA RATERA!

Comedia en un acte, original de D. Joseph Argila y Font. Estrenada la nit 20 del passat, en lo Teatro Euterpe de Mataró.

Felís ha estat l'autor d'aquesta obreta en la combinació del seu intrincat argument, lo qual pot calificar-se de sainete per la variant de tipus qu'hi intervenen.

Las escenas son mogudas y de situaciones que's guanyan á cada punt la rialla del públich, fins al arribar al mateix desenllás en que's justifica plenament lo títul de l'obra.

Lo difícil desempeñyo estigué baix la direcció del actor senyor Llibre, y siguié molt acertat, secundantlo discretament las senyoras Llorente, Miguel, Antigas, Tschudy y Huertas, y 'ls senyors Llibre, Guardia, Delhom y Manso.

L'autor siguié demanat entre grans aplausos.

O.

Nostras denuncias

Com sia que desde lo mes de Mars de 1895 en que fou cridat LO TEATRO REGIONAL per primera vegada devant dels tribunals, lo número de sos llegidors ha pres con-

siderable augment, venim obligats á dir alguna cosa respecte al origen de las qüestions que motivaren nostras denuncias, y molt especialment referent á la primera, que deu veurers en Judici oral públich lo dia 17 del actual mes d'Octubre á las 12 del mitj dia y á la Sala 2.ª de nostra Audiencia, presidida per lo distingit magistrat D. César Hermosa.

Lo fonament de la causa que en lo mateix dia se veurá, prevé de que havent donat D. Anton Ferrer y Codina com á original seva, la comedia *La Suripanta*, estrenada á Romea lo dia 12 Mars de 1895 y haventse duptat de la originalitat de la obra, dit senyor offerí 5,000 pessetas á qui l'hi probés lo contrari, y en sa virtut, nostre company de Redacció, D. Joseph Ximeno Planas, va demostrar plenament que *La Suripanta* era un PLAGI com una casa, segons podrá veurers en los números 163, 164 y 165 de LO TEATRO REGIONAL. A consecuencia de la campanya periodística que resultá del descobriment del PLAGI, D. Anton Ferrer y Codina, prenent peu de alguna paraula estampada en un dels articles posteriors, va creurer que potser podia desvirtuar lo fet, demandant per injuria al crítich, y aixís ho feu.

Lo dia 17, donchs, se veurá aquest interessant procés, en quina solució favorable esperém, confiats en la bondat de nostra causa.

L'advocat defensor del senyor Ximeno, es lo distingit lletrat y aplaudit autor dramátich D. Conrat Roure. Aghrahim vivament las probas de manifest interés

que cada dia rebem, y al donar á tots las gracias més afectuosas los convidém á veurer nostra defensa en la Sala de l' Audiencia.

**

La segona denuncia va ser feta lo mes de Febrer del any present y fou produhida per D. Francisco Xavier Godo, director del periódich *L' Aureneta*, contra nostre director D. Joan Brú y Sanclement.

Lo motiu se fundaba en que LO TEATRO REGIONAL, en sos números 106 y 107, había publicat dos treballs demostrant que la obra del ilustre Frederich Soler, *Lo Collaret de perlas*, donada en lo folletí de *L' Aureneta*, era un esguerro editorial.

Lo judici de conciliació va celebrarse, y lo senyor Godo no va donarse per satisfet ab las declaracions de nostre Director, qui cotejá devant del senyor jutge un exemplar de la primera edició ab lo de la segona, quals diferencias eran evidentment manifestas.

Pero ha passat ja lo temps legal pera que 'l senyor Godo entauli la corresponent querella y no ho ha fet. Segurament haurá comprés que no li assistia la rahó y haurá volgut evitar mútuas molestias y sas consecuencias.

Més val obrar aixís que durse com l' altre, que va en busca de lo que no pot trobar, puig sia quin se vullga lo resultat d' deixaria de ser per aixó un sofemne PLAGI la comedia *La Suripanta*, descubert per lo senyor Ximeno?

J. S.

Servey de fora

REUS. — Dissapte passat inaugurá la temporada en lo teatro Fortuny, la companyia cómic-dramática que dirigeix lo primer actor D. Emili Martínez.

Está contractat pera pendrer part en totas las funcions un important quadro coreogràfic.—M.

PALAFRUGELL. — Próximament se inaugurarà en aquesta població un teatro, quina construcció se trova ja acabada, y que porta 'l nom de «Pitarra». —Ll.

SANT ANDREU DE PALOMAR. — Per avuy está anunciada en lo teatro «Centre de Contribuyents», una important funció en honor al eminent poeta Verdguer. A mes d' escullida part musical, se posarán en escena *El toch d' oració*, *L' Emigrant*, *La cigala y la formiga* y *La padrina*. —V.

ARENYS DE MAR. — Lo passat diumenge tingué lloch en lo saló d' espectacles del Ateneo la repartició de premis, que 'n forma de vetllada 's ve celebrant tots los anys, als alumnos que assisteixen á las classes de dita societat, de la que 'n son professors los senyors D. Joseph A. Roger, y de música D. Hermenegildo Lloveras.

No cal dir donchs que 's llegiren varias poesias y que s' executaren algunas pessas en lo piano, per alumnos y socis, que sigueren en extrém aplaudidas.—P.

LAS CORTS. — Lo dissapte últim tingué lloch en la societat coral «La Barretinense», una vetllada literaria musical á benefici dels pobres de la barriada Batlló, la qual va resultar una festa en extrém agradable.

Formaban la part literaria la senyora Dolors Riera de Escriu y los senyors Llenas, Casas, Benages y Ma-

riano Escriu, y en la part de música y cant la secció coral que cantá ab molt ajust composicions de Clavé y Goula (pare), y los senyors Maestro, Espinet, el guitarrista senyor Nogués, y la banda de guitarras y bandurrias que ab tant acert dirigeix D. M. Más Bargalló, essent tots estrepitosament aplaudits per lo numerós públich que omplía lo bonich saló d' espectacles.

GRACIA. — Per la funció d' inauguració de la societat «La Banya Graciense», esculliren las obras *Lo Sant Cristó gros* y *La sala de rebre*, essent molt ben rebudas per la escullida concurrència que hi assistí.

Al «Moratín» s' ha representat últimament la pessa, *Com suchsueix moltas vegadas*.

Al Círcul «La Granada Graciense», se posá en escena la bonica comedia, *Com t' anell al dit*, obtenint una bona execució.

Al «Cassino Artesá», se posá lo celebrat drama *La copa del dolor*.

A la societat «Mefistófeles», *Un capmús*, *La bolva d' or* y *A ca la modista*.

Al «Patronat Obrer de Sant Joseph», s' hi representá lo drama en tres actes, *Debalades del cor*, distingintshi admirablement lo senyor Escarré, y secundantlo en los seus respectius papers los senyors Casamajó, Cuspinerá, Segura y Valiente. Seguidamente posaren en escena la xistosa comedia *Vells y Bojos*, lo qual tingué un desempenyo regular.—P. M.

SABADELL. — Teatro Euterpe. La companyia Colomer, dijous passat tingué que sorprendre la funció anunciada, á causa d' haverse posat malalt dit senyor Colomer, á qui desitjem prompte restabliment.

Diumenge, la mateixa companyia, baix la direcció del senyor Sanllehy, representá algunas sarsueletas.

Campos de Recreo. — La companyia del Teatro Romea aquestos dias de festa tingué 'l mal gust de posar obras que corresponen de plé á la important protesta formulada per gran número d' amants al Teatro catalá, lo qual es de suposar que ni la empresa ni la companyia haurán tingut ocasió de veurerla. Desitjem que se n' enterin. Doná lloch á varis comentaris la supresió del actor Capdevila sense anunciarho.

La «Associació de Católichs», dijous doná la segona representació del drama de Criach, *Sense esperansa*, lo cual obtingué tans aplausos son autor com al dia de son estreno.

La execució admirable.—J. F.

TARRAGONA. — En commemoració de la festa major s' inaugurá lo dia 23 del passat la temporada en la majoria de cassinos y societats recreativas. Ressaltá «L' Ateneo Tarraconense», que va dar un lluhit ball, que per lo bon ordre de la Comissió organitzadora, resultá extraordinariament concorregut.

Lo diumenge següent, dia 27, se 'n organísá un altre en obsequi als forasters, que també resultá lluhit.

Los socis del cassino «Foment de Tarragona», varen obsequiarlos també ab un lluhit ball.

La societat coral «L' Ancora», lluhí sas galas lo dia 24, festa de la Mercé, ab una vetllada literaria-musical, que resultá altament agradable.

Lo programa siguié escullit; pogueren lluhir sos mérits tots los que varen pendrerhi part. A més de la part coral, cridaren l' atenció del auditori las poesias catalanas *La cansó de la monja* y *Nassari*, llegidas ab molt bona entonació per donya Tecla Roig de Antolí; varen seguí á aquestas las poesias *Visca la gavineta*, per lo senyor Torrebadell, y *Cançons del poble*, per lo

senyor Ferrán; lo treball en prosa del malaguanyat Ixart, *La Cambra blanca*, per D. Francesch Carbó; lo senyor Ruiz Porta 'ns doná á coneixer son gust literari, llegintnos son article titulat *Avant*, y 'l discurs pronunciat en lo Certamen de Granollers, per l' eminent pintor senyor Russinyol, lo que l' hi reportá una ovació ben merescuda.

Se doná fi á la festa ab un elegant ball de societat. En lo «Centro Catalá», també 's doná ball de societat com tot lo resto de las societats locals.—J. N. V.

MANRESA.—Conforme estava anunciat en la nit del passat diumenge, tingué lloch en lo Teatro Conservatori, lo debut de la companyia dramática que dirigeix lo reputat primer actor D. Teodor Bonaplata.

L' obra escullida fou lo preciós drama en tres actes, de D. Angel Guimerá, *L' Anima morta*, en quina execució hi ratlla á gran altura lo senyor Bonaplata, que despenyá d' una manera magistral lo difícil paper de «Rey Ferrán».

Acabá la funció ab una comedia castellana.—C.

TARRASSA.—En el Teatro del Retiro debutá lo diumenge, dia 20 del corrent, la companyia del Teatro Romea, ab la bonica comedia en tres actes, de D. Conrat Colomer, *La Parentela*, alcansant un verdader éxit, y la pessa en un acte *Pare y padrí*, que també sigué aplaudida.

Dijous, dia 24, y diumenge 27 del corrent, van fer lo gasto obras de mal gust, verdader descrédit de la nostra escena. Unicament farém constar, per no perteneixer á tal condició, la celebrada pessa *Sense sogra*, que sigué ben rebuda.—J. F.

Novas

Ab lo número d' avuy acaba la bonica producció, *Dispensi, hi ha principal*.

Ab los dos vinents se repartirá la divertida comedia, original del celebrat autor dramátich D. Conrat Roure, titulada *La vida al encant*, quins exemplars impresos están agotats fa anys, essent buscats ab verdader afany pera la seva representació.

Avuy es lo dia ficat pera l' inauguració de la present temporada d' hivern en lo Teatro Romea.

Forman part de la companyia que hi actuará, las primeras actrius Ferrer, Munné, Clemente y Blanca, y los primers actors Capdevila, Soler, Goula, Labastida, Santolaria, Daroquí, Llano y Rubio.

Los cartells que com á llista de temporada ha presentat l' Empresa, han sigut objecte de molts comentaris, dels que no 'ns en farém ressó, ja que no desitjém se realisin los de to pessimista, per no haver vist se anunciessin obras catalanas.

Nostre verdader desitj está en que prevaleixi lo mes bon acert, á fi d' esborrar en la present temporada 'ls desgraciats efectes de las duas últimas.

La «Societat Catalana de Concerts», ha obert un curs pera 1896-97, baix la direcció del professor belga Krickboom, secundat pels també aventatjats mestres senyors Millet, Angenot, Morera y Gillet.

L' implantació de tan important Academia ha sigut rebuda ab entusiasmisme pels amants á la bona música.

Mala ratxa de malalties ha sigut la d' aquets últims dias pera la nostre gent de teatro.

D. Conrat Colomer sufri la setmana passada una paralisació nerviosa, que per fortuna no tingué l' importància que de moment se temia. Actualment se trova ja més ágil, surt de casa, y es casi segur que aviat tornarà á empendrer sos treballs artistichs.

L' actor cómich D. Jaume Capdevila ha sufert últimament una dolorosa operació al coll, essent satisfactori lo resultat de la mateixa.

Lo jove actor senyor Parreño ha sufert també un atach nerviós de bastanta importancia.

Aixís mateix lo representant de teatros senyor Franquesa se trova delicat de salut.

Inútil dir quant desitjém lo prompte restabliment de tots.

Després de breu estada entre nosaltres, varen surtir lo dissapte passat de regrés á Valencia, los profesors y alumnos de l' Escola de Artesans de dita ciutat.

Entre lo mes notable que han visitat, recordém: Palacio del Excm. Ajuntament, Foment del Treball Nacional, fábricas Vallés y Casas (cristall), Florensa (porcelana), Espanya Industrial, Sert, fundició Masrera, Marítima, Vulcano, l' Ateneo obrer de Barcelona, l' Ateneo de Gracia, l' de Hostafranchs, lo Centre Industrial y altres.

Lo dia ficat pera la surtida, varen ser obsequiats ab un modest banquet, en lo pintoresch siti «La font del gat», pronunciantse discursos en pro de las institucions obreras, catalanas y valencianas.

La festa resultá molt agradable. Al acabar aquesta varen ser acompanyats fins al vapor, per las nombrosas comissions que 's trobaban presents, tributantlos una carinyosa despedida.

Gracias al valencians qu' han vingut á honrarnos ab sa visita estudiosa, com á honrats fills del treball.

CIRCO BARCELONÉS.—Han continuat representantse sarsuelas catalanas, quina popularitat no envelleix may, tal com la del *Robinson Petit*.

També está á punt de posarse *Lo célebre Maneja*, que, al igual que l' anterior, tenim en cartera pera publicar en nostre folletí.

ROMEA.—Las obras escullidas pera l' inauguració que tindrà lloch aquesta nit, son lo drama en tres actes *Mancha que limpia* y la pessa *Gallina vella fa bon caldo*.

NOVETATS.—Las óperas *Aida*, *Lohengrin* y *Africana*, han continuat posantse ab gran aceptació per son cuidat desempenyo.

Per avuy está anunciada la primera representació de *Mefistófele*, de la que 'ns ocuparém en lo número vinent.

ELDORADO.—Novelli continúa á diari entusiasmant al auditori que afanyós acut á sentirlo. Dimars passat combiná una funció d' obras en un acte, en que en una sola nit se 'l podía apreciar en sos diferents géneros. En lo monólech *I cinque sensi dell' uomo* estigué notable, obtenintli merescuda ovació.

GRANVÍA.—S' ha posat últimament la bonica opereta del compositor Suppé, *In cerca di felicità*, ab bona cullida d' aplausos.

Dimars doná la funció del seu benefici la primera tiple Elda Morrotto, en la que 'l públich li demostrá las sevas simpatías.

En aquest teatro s' ha obert un nou abono de trenta funcions.

NOU RETIRO. — La companyia de sarsuela que hi actua al present, consegueix bones entrades ab son variat repertori. Pròximament se posarà la òpera *Marina*, per lo celebrat tenor Bugatto.

ASSIÀTICH. — Pera dissapte pròxim, dia 10, se prepara una extraordinaria funció en aquest bonich teatro, á benefici de D. Joseph Bernadó, al objecte de sufragar gastos pera la seva quinta.

Las obras que s' posarán en escena son l'interessant drama en quatre actes, *Carlos de España*, y estreno del juguete en un acte, *Poderós caballer es don Diner*.

En obsequi al beneficiat, pendrán part á la funció bandes de cornetas y tambors militars.

ASSOCIACIÓ DE SANT LLUIS GONZAGA DE LA PARROQUIA DE SANT PAU. — En lo local d' aquesta associació lo dia 24, si doná una funció dramática extraordinaria. Formaren part del programa un estreno, y la divertida comedia *L' últim inglés*, que obtingué un desempenyo acabat, en lo que s' hi distingiren los senyors Dalmau, Custodio, Prieto, Bernis, Calbó, Catalá, y lo nen Mecaya.

La secció dramática infantil, posá en escena la comedia *Entre 'l menescal y 'l metje*. En son desempenyo s' hi distingiren los nens Mecaya, Riera, y Fornals, secundantlos molt be 'ls demés.

Pera 'l dia 11 se anuncia la primera representació de *La creu de la Masia*.

TERTULIA CATALANISTA. — Aquesta reputada societat continuarà en lo present actuant, com en anys anteriors, tots los dijous feyners en lo teatro Romea. Ha escullit, pera obra de inauguració, la preciosa comedia de Arnau: *En lo camp y en la ciutat*.

ATENEU DE HOSTAFRANCS. — Per ahir vespre estava anunciada la representació de *Lo ferrer de tall*, *Del ball á casa* y *Lo marit de la difunta*, per la companyia que dirigeixen los senyors Vives y Magrinyà.

CENTRE ROGER DE FLOR. — Ab un plé extraordinari se doná una escullida funció diumenge passat á la tarde, posant en escena *Tot per las donas!* y *Dorm!* en las que s' hi distingiren per lo bon desempenyo las senyoretas Miralles, Antich y Corominas, y 'ls senyors Martí, Vivó, Alabedra, Durán, Barangé y Fàbregas.

També se posá en escena una obreta castellana en quin desempenyo hi conseguí entusiastas aplausos lo jove don Francisco Tomás per sa vis cómica y bona manera de representar. Hi obtingueren també aplausos los senyors Brunet, y la direcció, á cárrech de don Ramón Martí, siguié molt acertada.

LA GRANOTA. — Just calificatiu de important mereix la funció donada en aquesta societat la nit del 24 del passat. Lo fet sol d' estrenarse un nou decorat pera las sarsuelas *Marina* y *Verbená de la Paloma*, era nota prou atractiva, y més essent lo pintor lo jove D. Constantí Vila, del que havém tingut ocasió d' ocupantsen alguna vegada ab elogi.

Lo decorat estrenat en la funció que 'ns ocupa, es prova més que suficient per acreditar las notables qualitats que pera tant difícil art posseheix son autor. Totas las decoracions estrenadas tenen bonica perspectiva, essent un dels mérits principals l' haver vensut los obstacles que presenta un escenari de molt reduhidas proporcions, fins al extrem que las mutacions han de verificarse pels costats en lloch de per alt com es costum.

La concurrencia, qu' era numerosíssima y escullida, prodigá grans aplausos al valió trevall del senyor Vila.

També reberen continuas mostres d' aprobació, los encarregats del desempenyo de las obras posadas en escena, que foren las senyoretas Faura (María y Montserrat), Palareá, Vallés y Rico, y 'ls senyors Godes, Ravés, Piera, Ayude, Masisa, Poles, Puértolos, Sánchez, Vila, Pons, Val, Bourquin, Majó, Prats, Farré, Juyent, Xibixell, Bellmunt y Masana.

Aixís mateix siguié objecte d' elogis lo professor concertador D. Francisco Jordá.

CÍRCUL MERCANTIL FAMILIAR. — Lo dia de la Mercé s' hi doná una escullida funció teatral devant de números públich. Se representá lo drama *Lo Contramestre*, en quin desempenyo s' hi lluhiren de debó los senyors Llorens, Cadena, Caralta, Mas, Domínguez y Lluch.

PALMA DE CATALUNYA. — Lo dia 24 del passat se representá la comedia en tres actes *Lo mas perdut*, baix la direcció del jove aficionat D. Joseph Alonso, desempenyant lo paper de Rafel ab molta discreció, lo mateix lo senyor Lluansi ab lo paper de Erasme que li valgué merescuts aplausos, siguent secundats per la senyoreta María Tous, y 'ls senyors Carreras, Torras, Ratera, Chavarría, Ferrán, Saura y Miró.

LOS CANTADORS. — Lo dia de la Mercé, després de una divertida comedia castellana en dos actes, se posá en escena la xistosa comedia *L' amor es cego*, distingintshi en ábdos obras las germanas León, senyoreta Turrus y senyors Viñals, Valls, Ballart y Freixinet.

Correspondència

Mariano Gualt: es poch escullit. — Llorens Sicars: es incorrecte. — Surisenti: aprofitará 'l primer, gracias del avis. — Pau Pitachs: veurém de darhi surtida. — J. Cardús de B.: tenen poca novetat. — M. Girona: la poesia es massa íntima; va be lo de la commemoració. — Japet del Orga: rebut. — A. Pallejá: servirán alguns. — Geroni Bet: no va mal. — Joseph Alemany Borrás: també anirá. — F. Solé Olivé: un d' ells. — Joseph Escachs y Vivet: acceptat. — Joan Farell: servit y ho veurá anunciat pròximament. — Baldomero Barrera: es fluix. — C. Samá: va be; l' altre está á punt. — V. Galiana Sulroca: algo extensa, pero va be. — Pau Bou: no concreta prou pera qui va dirigit; del demés pot remetrers igual una cosa com l' altre. — Francisco Coronel: tenim rebut per l' istil, tractat més ampulosament. — Joan Portas: la rima hi es poch apropiada. — Daniel Roig y Napoleón Teixidó: si s' deixessin veurer, aclaririam lo que ara no sabem que volen dir. — Joseph Ferré y Roig: no va mal, pero ha passat la oportunitat. — El Chinitu: veurém en altra cosa. — S. Borrut Solé: sí, pero suprimint algo. — J. Llopert Munné: la composició te algun defecte. — «El Quili», no va mal. — Ramon Martí: es aprofitable. — Joaquím Bernis y Pruna: gracias á vosté y companys firmants, se tindrà present. — Excm. Narciso de Toró: lo trevall es ingeniós, pero per ara no es prudent lo publicarlo. — H. Maricel: produheixi menos y ho cuydará més. — J. Rancel-lo G.: es incorrecte. — Lluís Benaiges Vila: hi ha massa repetició d' un mateix consonant. — Trampas: sembla d' un caràcter massa particular. — Pepet de Catalunya: son defectuosos. — Llorens Garriga: fa olor de no esser seu. — Carlos Facundo: si tot lo qu' envia es per l' istil, esperi un quan temps. — Joan Roig: mil gracias, vingué quan ja hi havian compromisos contrets ab altre persona; se tindrà present per lo que puga convenir. — Ignaci Junquet: no es cap novetat. — Carlos Xipell: no podem complaurel. — Enrich Riera Mateu: ha quedat compost.

Lo que no s' cita es que no aprofita.

Soluciones als enigmas insertats en lo número 242
XARADA. — Es-ti-man-sa.

AVIS. — S' enquaderna la comedia que acaba avuy. Condiciones, las de costum.

Tipografia «La Académica», Ronda de la Universitat, 6; Teléfono 861